

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie

Podstawy prawa dla przedsiębiorcy wiejskiego – gospodarstwa opiekuńcze

---

3 grudnia 2020

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

UNIwersytet Jagielloński
w Krakowie

UNIwersytet Rolniczy
im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

GROWID

Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów
wiejskich wobec wyzwań demograficznych

Zagadnienia

1. Legalizacja działalności opiekuńczej
2. Usługi świadczone w ramach różnych form opieki
3. Dostosowanie infrastruktury gospodarstwa do usług opiekuńczych.

7 najważniejszych rzeczy do zapamiętania

1. Gospodarstwo opiekuńcze świadczy opiekę.
2. Są 2 rodzaje opieki: dzienna i całodobowa.
3. Opieka całodobowa jest precyzyjnie opisana w prawie. Dopuszczalna jest w trzech formach: Rodzinny dom pomocy, Dom pomocy społecznej, Działalność gospodarcza.
4. Formą opieki całodobowej najbardziej zbliżoną z ideą opieki w gospodarstwach rolnych jest Rodzinny dom pomocy.
5. Nie rekomenduje się łączenia innych niż RPD rodzajów opieki całodobowej z działalnością rolniczą. Są one potencjalnie atrakcyjnymi kierunkami działania dla osób chcących podjąć działalność pozarolniczą.
6. Opieka dzienna jest łatwiejsza do pogodzenia z działalnością rolniczą niż całodobowa. Obecnie jej świadczenie wymaga rozpoczęcia działalności gospodarczej.
7. W ramach projektu GROWID przygotowano propozycję przepisów, które ułatwią łączenie działalności rolniczej i opieki dziennej.

Przepisy

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (UPS)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 sierpnia 2020 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę (dz.gosp.)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 23 marca 2018 – jednolity tekst rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej (DPS)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2012 w sprawie rodzinnych domów pomocy (RDP)
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Przepisy

- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

Gospodarstwo opiekuńcze

- Połączenie rolnictwa i opieki
  - Jeśli w danym gospodarstwie wiejskim nie ma jednocześnie elementów rolnictwa i opieki, to nie mamy do czynienia z gospodarstwem opiekuńczym
  - Gospodarstwo opiekuńcze teoretycznie może działać w mieście
  - Rolnictwo + opieka = agroterapia
- Zgodnie z definicją stosowaną przeze mnie dotyczy to tylko opieki w formie dziennej, ale teoretycznie możliwa jest opieka całodobowa
  - Jeśli ktoś całodobowo zajmuje się opieką, to kiedy zajmuje się rolnictwem?

Opieka – definicja na podstawie UPS

- **Usługi opiekuńcze:**

- udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- pielęgnacja, w tym pielęgnację w czasie choroby,
- opieka higieniczna,
- niezbędna pomoc w załatwianiu spraw osobistych,
- kontakty z otoczeniem.

- **Usługi bytowe zapewniające:**

- miejsce pobytu,
- wyżywienie,
- utrzymanie czystości.

- **Usługi wspomagające, m.in.**

- Terapia zajęciowa,
- Podnoszenie sprawności i aktywizacja
- Zaspokajanie potrzeb religijnych i kulturalnych
- Rozwój samorządności mieszkańców
- Stymulowanie kontaktów z rodziną
- Pomoc usamodzielniającym się mieszkańcom.

Czym nie są gospodarstwa opiekuńcze?

- Agroturystyką dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami itp.
- Wynajmem pomieszczeń
- Usługą medyczną
- „Domem spokojnej starości”
- Domem pomocy społecznej
- Łatwiejszym sposobem prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie opieki całodobowej
- Mieszkaniami chronionym
- Łatwym sposobem na zarobek

Pytania i odpowiedzi

Pytanie:

Zdrowa, samodzielna i niewymagająca opieki osoba chce zamieszkać w domu u rolnika, ponieważ czuje się samotna. Czy to możliwe?

Odpowiedź:

Jest to możliwe. Sposób zorganizowania tego zależy od umowy między stronami. Jeśli mają za tym iść transfery pieniężne, to trzeba skontaktować się z prawnikiem, żeby pomógł stworzyć odpowiednią umowę na piśmie:

- np. umowa najmu – rolnik wynajmuje pokój w swoim domu
- Umowa zlecenie – rolnik wykonuje na zlecenie konkretne czynności, za które otrzymuje wynagrodzenie, np. robienie zakupów.

Należy doradzać ostrożność! Nie warto ryzykować omijania przepisów dotyczących opieki (patrz art. 130 UPS). Doradcy nie mogą sugerować takiego rozwiązania.

Wybrane informacje na temat systemu pomocy społecznej

Powody udzielania pomocy społ. (UPS – art. 7)

1. Ubóstwo
2. Sieroctwo
3. Bezdomność
4. Niepełnosprawność
5. Długotrwała lub ciężka choroba
6. Przemoc w rodzinie
7. Ochrona ofiar handlu ludźmi
8. Ochrona macierzyństwa
9. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (szczególnie rodziny niepełne i wielodzietne)
10. Trudności w integracji cudzoziemców
11. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
12. Alkoholizm lub narkomania
13. Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa
14. Klęska żywiołowa lub ekologiczna

Wybrane obowiązkowe zadania własne gminy (art. 17. ust.1)

- Pkt 11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- Pkt 16. kierowanie do domu pomocy społ. i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu

Wybrane zadania własne gminy (UPS art. 17. ust.2)

- Pkt 3 prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki
- Pkt 4 podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

Wybrane zadania powiatu (UPS art. 19)

- Pkt 10 prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób

Wybrane zadania wojewody (UPS art. 22)

- Pkt 3 wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie domów pomocy społecznej oraz wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie placówek zapewniających całodobową opiekę prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej
- Pkt 4 prowadzenie rejestru domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej
- Pkt 7 realizacja lub zlecenie JST lub podmiotom niepublicznym zadań wynikających z programów rządowych.

Wybrane zadania wojewody (UPS art. 22)

- Pkt 8, 9, 9a nadzór i kontrola jakości usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społ. określił standardy oraz nad zgodnością zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społ. z wymaganymi kwalifikacjami
- Pkt 10 kontrola placówek zapewniających całodobową opiekę, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.

Zlecanie zadań (UPS art. 25)

- Organy administracji rządowej i samorządowej mogą zlecać zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej.

Świadczenia pomocy społ. (UPS art. 36 i 106)

- Art. 36 Świadczenia dzielą się na pieniężne (np. zasiłki) i niepieniężne
- Wybrane świadczenia niepieniężne:
  - Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy
  - Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia
  - Pobyt i usługi w domu pomocy społecznej
- Art. 106 Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej.

UPS Art. 50 Usługi opiekuńcze

- Ust. 1 przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób
- Ust. 2 osobie, która nie jest samotna usługi opiekuńcze przysługują tylko w sytuacji, gdy rodzina nie jest w stanie zapewnić pomocy
- Ust. 3 **definicja usług opiekuńczych:** pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb, opieka higieniczna, zalecona przez lekarza oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem
- Ust. 4. **definicja specjalistycznych usług opiekuńczych:** usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Art. 50 Usługi opiekuńcze

- Ust. 5 OPS albo CUS przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia
- Ust. 6 Rada gminy określa warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze
- Ust. 7 Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych i kwalifikacje osób świadczących te usługi

Rozporządzenie specjalistyczne usługi op.

- Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty.

Opieka całodobowa

DPS

Dom pomocy społecznej (Art. 54-55)

- DPS świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.
- Kierowanie do DPS to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym
  - Nie można zostać umieszczonym „na żądanie” (ale można się ubiegać)
  - W sytuacji, gdy osoba wymagająca pomocy nie zgodzi się na umieszczenie w DPS pomoc społeczna musi powiadomić organy ścigania
- Zadaniem gminy jest też zapewnienie mieszkańcom miejsc w DPS
  - Gmina nie musi prowadzić DPS, ale musi zapewnić miejsce
- Odpłatność za pobyt w DPS
  - Ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy to zadanie własne gminy

Typy domów pomocy społ. (UPS art. 56)

1. Dla osób w podeszłym wieku;
2. Dla osób przewlekle somatycznie chorych;
3. Dla osób przewlekle psychicznie chorych;
4. Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
5. Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
6. Dla osób niepełnosprawnych fizycznie;
7. Dla osób uzależnionych od alkoholu.

Prowadzenie DPS (UPS art. 57)

- Warunek wstępny: uzyskanie pozwolenia wojewody!
  - W tym artykule wyszczególnione są warunki uzyskania zezwolenia, zawartość wniosku oraz załączniki do niego
- Uprawnieni do składania wniosków o zezwolenie na prowadzenie DPS:
  1. Jednostki samorządu terytorialnego
  2. Kościoły i związki wyznaniowe
  3. Inne osoby prawne
  4. Osoby fizyczne.
- Ważne! Podmioty z punktów 2-4 muszą do wniosku dołączyć informację o sposobie finansowania domu

Prowadzenie DPS (UPS art. 57 c.d.)

- Rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społ. określa:
  - Sposób funkcjonowania i standard usług świadczonych przez różne typy DPS,
  - Wzór wniosku o zezwolenie na prowadzenie DPS,
  - Tryb kierowania i przyjmowania osób ubiegających się o przyjęcie do DPS.

Odpłatność za pobyt w DPS (UPS art. 59-64)

- Wysokość opłaty określa JST, które prowadzi DPS lub na którego zlecenie prowadzone jest DPS
  - Sposób wyliczenia opłaty opisany jest w ustawie
- Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca
  - Średni koszt ustala wójt, starosta lub marszałek województwa
- Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:
  1. mieszkaniec domu, (w przypadku dzieci przedstawiciel ustawowy)
  2. małżonek, zstępni przed wstępnymi,
  3. gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej

Usługi DPS (rozporządzenie)

- W zakresie potrzeb bytowych
- Opiekuńcze
- Wspomagające, m.in.
  - Terapia zajęciowa,
  - Podnoszenie sprawności i aktywizacja
  - Zaspokajanie potrzeb religijnych i kulturalnych
  - Rozwój samorządności mieszkańców
  - Stymulowanie kontaktów z rodziną
  - Pomoc usamodzielniającym się mieszkańcom.

Różnice między „domem spokojnej starości” a DPS

- DPS jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej
- DPS to pomoc świadczona w ramach pomocy społecznej
- Osoba musi zostać skierowana do DPS – musi być przyczyna umieszczenia osoby w placówce
- Funkcjonują różne rodzaje DPS-ów – osoby kierowane są do odpowiedniej placówki w zależności od potrzeb
- DPS świadczą szerszy zakres usług (opisane są w rozporządzeniu)
- DPS muszą mieć jeszcze szerszą infrastrukturę, np. palarnię, miejsce kultu religijnego

Działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku

Rozdział 3 UPS

Działalność gospodarcza w zakresie opieki całodobowej (UPS art. 67)

- Ust. 1 Może być prowadzona po uzyskaniu zezwolenia wojewody
- Ust. 2 Załączniki do wniosku, m.in. Zaświadczenie organu nadzoru budowlanego
- Ust. 3 Wojewoda prowadzi rejestr działalności gosp. w zakresie opieki całodobowej
- Ust. 4 Rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczeń społ. określa tryb postępowania w sprawie wydawania i cofania zezwoleń

Zakres opieki całodobowa w dz.gosp. (UPS art. 68 ust.1)

- Usługi opiekuńcze:
  - udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
  - pielęgnacja, w tym pielęgnację w czasie choroby,
  - opieka higieniczna,
  - niezbędna pomoc w załatwianiu spraw osobistych,
  - kontakty z otoczeniem.
- Usługi bytowe zapewniające:
  - miejsce pobytu,
  - wyżywienie,
  - utrzymanie czystości.

Zakres usług opiekuńczych w dz.gosp. w zakresie opieki całodob. (UPS art. 68, ust.3)

- pomoc w czynnościach życia codziennego, w miarę potrzeby pomoc w ubieraniu się, jedzeniu, myciu i kąpaniu;
- organizację czasu wolnego;
- pomoc w zakupie odzieży i obuwia;
- pielęgnacja w chorobie oraz pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych.

Dz. Gosp. w zakresie opieki całodob. – wybrane wymogi infrastrukturalne (UPS art. 68 ust. 4-5)

- Brak barier architektonicznych
- Jeśli brak windy, to pomieszczenia dla mieszkańców mogą być usytuowane tylko na parterze
- Pokoje max. 3-osobowe, ustawa określa minimalną powierzchnię i wyposażenie,
- Dla osób leżących dopuszczalne pokoje 4-osobowe
- 1 łazienka na max 5 osób i jedna toaleta na max 4 osoby
- Jadalnia i pokój dziennego pobytu
- Pomieszczenie do prania i suszenia.

Placówka w ramach dz.gosp. musi zapewnić (UPS art. 68 ust. 6)

- co najmniej 3 posiłki dziennie, w tym posiłki dietetyczne, zgodnie ze wskazaniem lekarza;
- przerwę między posiłkami nie krótszą niż 4 godziny, przy czym ostatni posiłek nie powinien być podawany wcześniej niż o godzinie 18;
- dostęp do drobnych posiłków i napojów między posiłkami;
- możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym, w razie potrzeby karmienie;
- środki higieny osobistej, środki czystości, przybory toaletowe i inne przedmioty niezbędne do higieny osobistej;
- sprząatanie pomieszczeń, w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz dziennie

Dz.gosp. w zakresie opieki całodobowej – wymagany personel (UPS art. 68a ust. 4-5)

- osoby posiadające kwalifikacje lekarza, pielęgniarki, ratownika medycznego, opiekuna w domu pomocy społecznej, opiekuna osoby starszej, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, opiekuna medycznego albo osoby posiadające udokumentowane co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe polegające na świadczeniu usług opiekuńczych osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku oraz ukończone szkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy
- Zatrudnienie nie mniej niż w wymiarze 1/3 pełnego czasu pracy na 1 osobę przebywającą w placówce

Pytania i odpowiedzi

Pytanie:

Dlaczego nie rekomenduje się łączenia całodobowej działalności opiekuńczej i rolniczej?

Odpowiedź:

- Takie połączenie jest teoretycznie możliwe. Prowadzenie na szeroką skalę działalności w zakresie opieki całodobowej jest jednak kosztochłonne. Trudno sobie wyobrazić ekonomiczne uzasadnienie dla łączenia tych dwóch typów działalności. Nie widać też korzyści ekonomicznych z takiego połączenia.
- Dostosowanie infrastruktury gospodarstwa rolnego do wymogów opieki całodobowej na szerszą skalę jest problematyczne.
- Prowadzenie gospodarstwa rolnego i prowadzenie opieki całodobowej wymaga różnych kompetencji

Pytania i odpowiedzi

Pytanie:

Co doradzać osobom, które są zainteresowane tylko i wyłącznie świadczeniem opieki całodobowej?

Odpowiedź:

- Odwiedziny w miejscu świadczenia tego typu usług,
- Zapoznanie się z obowiązującymi przepisami,
- Rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie opieki lub założenie Rodzinnego domu pomocy,
- Przestrzeganie prawa, ponieważ za świadczenie opieki z ich naruszeniem grożą surowe kary – doradzić w szczególności przeczytanie art. 130 UPS

Opieka całodobowa

RDP

Rodzinny dom pomocy (UPS art. 52)

- Ust. 1 W przypadku braku możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoba wymagająca z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób może korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie rodzinnego domu pomocy.
- Ust. 2 Rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób wymagających z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w tej formie.

Rodzinny dom pomocy (UPS art. 52)

- Ust. 2a Rodzinny dom pomocy jest prowadzony na podstawie umowy zawartej przez osobę fizyczną albo organizację pożytku publicznego z gminą właściwą ze względu na miejsce położenia rodzinnego domu pomocy
- Ust. 3 Szczegóły działalności RDP określone są w rozporządzeniu Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

RDP (Rozporządzenie)

Art. 2 Rodzinny dom pomocy świadczy usługi bytowe i opiekuńcze w budynku mieszkalnym jednorodzinny, którego właścicielem lub najemcą jest:

1. osoba fizyczna prowadząca rodzinny dom pomocy, w którym ta osoba zamieszkuje;
2. organizacja pożytku publicznego – w przypadku rodzinnego domu pomocy prowadzonego przez organizację pożytku publicznego.

Art. 3 RDP mogą być prowadzone dla osób wymagających wsparcia ze względu na wiek lub niepełnosprawność.

Art. 7 Decyzję o skierowaniu danej osoby do RDP wydaje kierownik OPS

RDP – zakres usług (Rozporządzenie, art. 5-6)

- Całodobowe usługi dostosowane do sprawności psychofizycznej:
  - Bytowe (miejsce pobytu, wyżywienie, utrzymanie czystości)
  - Opiekuńcze
    - Udzielanie potrzeb w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych
    - Pielęgnacja, w tym pielęgnację w czasie choroby
    - Kontakty z otoczeniem
    - Inne czynności wynikające z indywidualnych potrzeb.
  - Dla osób niepełnosprawnych możliwość korzystania z usług terapeutycznych, rehabilitacyjnych i aktywizacji zawodowej
  - Zapewnienie swobodnego kontaktu z rodziną i innymi bliskimi
  - Swobodny dostęp do budynku i otoczenia

RDP – infrastruktura (Rozporządzenie art. 6)

- Brak barier architektonicznych, udogodnienia dla niepełnosprawnych
- Pokoje mieszkalne na parterze lub (jeśli budynek ma windę) na piętrze
- Pokoje max 2-osobowe. Powierzchnia pokoju 1-osobowego: min. 12 m², powierzchnia pokoju 2-osobowego: min. 16 m²
- Pokój dziennego pobytu służący za jadalnię
- Kuchnia ogólnodostępna dla wszystkich mieszkańców domu
- Pomieszczenie do prania i suszenia
- 1 łazienka na max 5 osób, 1 toaleta na max 4 osoby

RDP – wyżywienie (Rozporządzenie art. 6)

- Co najmniej 3 posiłki dziennie, w tym posiłki dietetyczne – zgodnie ze wskazaniem lekarza,
- Przerwa między posiłkami nie krótszą niż 4 godziny, przy czym ostatni posiłek nie wcześniej niż o godzinie 18.00,
- Dostępność do drobnych posiłków i napojów między posiłkami, o których mowa w lit. a,
- Możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym, a w razie potrzeby – karmienie,
- Możliwość samodzielnego korzystania z kuchni;

RDP – inne usługi dostosowane do indywidualnych potrzeb

1. w miarę potrzeby pomoc w myciu, kąpaniu i ubieraniu;
2. pomoc w przyjmowaniu leków;
3. opieka higieniczna, w tym pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych oraz w zakupie niezbędnych leków zaleconych przez lekarza;
4. organizowanie czasu wolnego;
5. czynny udział w codziennym życiu rodzinnym;
6. niezbędna pomoc w załatwianiu spraw osobistych;
7. organizowanie świąt i uroczystości;
8. możliwość odbywania praktyk religijnych;
9. pomoc w zakupie odzieży i obuwia, niezbędnych artykułów osobistego użytku.

RDP – odpłatność i kontrola

- Pobyt jest odpłatny, ale opłaty ustala i pobiera gmina. Prowadzący RDP zajmuje się tylko opieką i realizuje postanowienia umowy w tym zakresie zawartej z gminą.
- Kierownik OPS co najmniej raz na pół roku kontroluje RDP

Opieka dzienna

Ośrodek wsparcia (UPS Art. 51 i art. 97)

- Ust. 1 Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia
- Ust. 2 Ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.
- Ust. 4 Ośrodkiem wsparcia może być m.in. dzienny dom pomocy
- Art. 97 Rada gminy lub powiatu określa zasady ponoszenia opłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia

Dzienny dom może działać na zasadach komercyjnych

<http://alternatywydlaseniora.pl/>

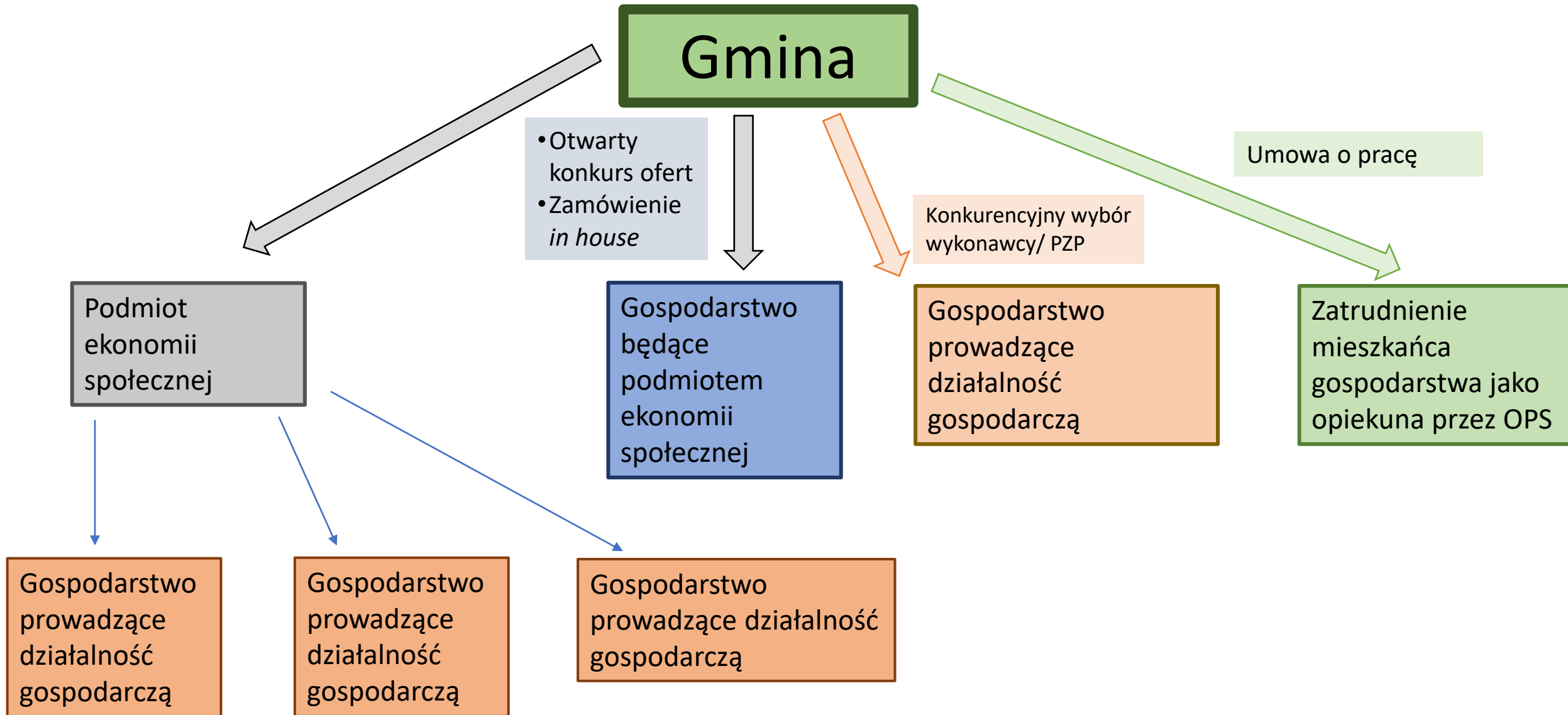
Przykładowa infrastruktura dziennego domu

- Zróżnicowanie domów wynikające z braku przepisów (dla rolnika to pozytyw)
- Infrastruktura:
  - Brak barier architektonicznych
  - Jeśli działalność na piętrze to potrzebna winda
  - System przyzywowo-alarmowy, alarm przeciwpożarowy
- Pomieszczenia:
  - Pokój dzienny + jadalnia
  - Pokój wypoczynkowy + pokój do zajęć indywidualnych
  - Łazienka
  - Toaleta
  - Pralnia, suszarnia
  - W gospodarstwie opiekuńczym CDR rekomenduje pomieszczenia do aktywności związanych z rolnictwem.

Przykładowe usługi i kompetencje kadry

- Zajęcia artystyczne
- Wspólne gotowanie i wspólne jedzenie
- Aktywności na świeżym powietrzu
- Praktyki religijne
- Oglądanie tv, czytanie książek
- Ćwiczenia ruchowe
- W gospodarstwie op. można zaproponować wiele innowacyjnych zajęć wykorzystujących jego rolniczy potencjał
- **Przykładowa** kadra:
  - Asystent osoby niepełnosprawnej, fizjoterapeuta, opiekun osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej
  - Zarządzający (prawo, księgowość, kierowanie zespołem)

Jak to może działać w praktyce?

Przyczyny słabego rozwoju wsparcia dziennego

- To nie jest obowiązkowe zadanie gminy
- Przyczyny społeczne i kulturowe
- Brak rynku usług wsparcia dziennego
- Trzeba stworzyć rynek na takie usługi na wsi:
  - Sprawić, że będą atrakcyjne dla samorządów
  - Sprawić, że będą przystępne dla osób prywatnych.

Propozycje konsorcjum GROWID

1. Opieka całodobowa w gospodarstwach świadczona z wykorzystaniem przepisów o Rodzinnych Domach Pomocy
2. Stworzenie przepisów:
  1. Określających zasady tworzenia gospodarstw opiekuńczych świadczących opiekę dzienną,
  2. Tworzących rynek usług opieki dziennej na wsi,
  3. Ustanawiających system wsparcia doradczego i certyfikacji dla gospodarstw opiekuńczych.
3. Uruchomienie mechanizmów finansowych stymulujących powstawanie gospodarstw opiekuńczych świadczących opiekę dzienną.

Model gospodarstwa wg konsorcjum GROWID

- 1. Zdefiniować w UPS:** gospodarstwo opiekuńcze to świadczona w gospodarstwie rolnym usługa w zakresie opieki dziennej i/lub integracji społecznej na rzecz osób i rodzin w celu poprawienia ich funkcjonowania. Rozumienie gospodarstwa opiekuńczego takie, jak w kodeksie cywilnym
- 2. Obowiązkowe usługi:**
  1. Agroterapia
  2. Zajęć grupowych dla uczestników,
  3. Pomocy w załatwianiu codziennych spraw uczestników,
  4. Pomocy w czynnościach higienicznych,
  5. Podawania posiłków i napojów uczestnikom
- 3. Maksymalnie 8 uczestników jednocześnie, maksymalnie 24 tygodniowo.**
- 4. Rejestracja gospodarstwa opiekuńczego w Urzędzie Wojewódzkim. Wcześniej konieczne przejście procesu certyfikacji realizowanego przez CDR.**

Model gospodarstwa wg konsorcjum GROWID

- infrastruktura

- Pomieszczenie do wspólnego spędzania czasu – ze stołem mieszczącym wszystkich uczestników,
- Drugie oddzielne pomieszczenie wyposażone w łóżko,
- Pomieszczenia do czynności higienicznych wyposażone w kabinę natryskową, umywalkę, miskę ustępową oraz pralkę. Miska ustępowa i kabina natryskowa nie muszą znajdować się w tym samym pomieszczeniu. Pomieszczenie, w którym znajduje się miska ustępowa musi być wyposażone w umywalkę.
- Pomieszczenia kuchenne z wyposażeniem niezbędnym do serwowania napojów i posiłków, w takim zakresie, w jakim będzie przewidywał to program agroterapii danej placówki.
- Zaplecze niezbędnego do prowadzenia poszczególnych form agroterapii.

Model gospodarstwa wg konsorcjum GROWID

Kompetencje:

- Prowadzący – obowiązkowe posiadanie certyfikatu wydawanego przez CDR
- Opiekun – zalecane odbycie szkolenia organizowanego przez CDR/ ODR

Wyżywienie:

- Działalność polegająca na świadczeniu wyżywienia osobom przebywającym w ramach opieki dziennej na terenie gospodarstwa będzie podlegać zatwierdzeniu przez właściwy terenowo organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
- Dla gospodarstw opiekuńczych rekomendowane będzie wdrożenie i stosowanie procedury opartej na zasadach systemu HACCP.

Transport:

- W ramach działalności gospodarstwa opiekuńczego możliwy będzie nieodpłatny transport uczestników świadczony przez właściciela gospodarstwa.
- Prowadzący gospodarstwo opiekuńcze będzie także mógł zlecić wykonywanie usługi transportowej wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym.